

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen
Kandidatuppsats
Handledare: Florence So
2023-01-05

Jonas Hallgren
STVK02

En svårnavigerad allians

En kvalitativ analys av Alliansens påverkan på medlemspartierna.

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

Pre-electoral coalitions affect the involved parties in a unique and yet a quite undiscovered way. The largest and most successful pre-electoral coalition in Sweden was called the Alliance and was created prior to the 2006 parliament election.. Although pre-electoral coalitions are heavily underrepresented in coalition studies, there are existing hypotheses about the connection between parties entering pre-electoral coalitions, party positions and election results. In this study we will apply these theories to the Alliance parties. We will compare election results to party positioning from the involved parties in an attempt to achieve a deeper understanding about the strategies of parties involved in PECs. We find that some of the hypotheses are correctly applicable to this case, mainly for the largest party in the PEC, Moderaterna. The smaller parties does not seem to follow the hypothesis nor have a connection between election results and party positions. Furthermore we discuss the issues parties involved in a PEC have with making the public change their perception of the parties ideological position. We conclude the nature of how political positions are studied and tied to election result are not focused towards the voters perceptions cripple the ability to clearly observe the relationship.

Titel: En svårnavigerad allians: En kvalitativ analys av Alliansens påverkan på medlemspartierna.

Författare: Jonas Hallgren

Handledare: Florence So

Januari 2023

Nyckelord: Pre-electoral coalitions, Party positions, Issue ownership, Alliansen, Sweden

Antal ord: 7917

Innehållsförteckning

Abstract	2
Innehållsförteckning	3
1. Inledning	3
1.1 Bakgrund & Syfte	3
1.2 Alliansens uppkomst & historia	6
2. Tidigare forskning & teoretisk ramverk	9
2.1 Pre-electoral coalitions & Strategiska övervägningar	9
2.2 Uppfattade ideologisk positionering	11
3. Metod & Material	15
4. Resultat	20
5.1 Moderaterna	22
5.2 De mindre partierna	23
6. Slutsats	27
8. Referenser	29

1. Inledning

1.1 Bakgrund & Syfte

När det kommer till länder som har flerpartisystem och framförallt kombinerat med representativt valsysteem framkommer en tydlig sanning; det är svårt för ett individuellt parti att själva bilda regering. Alternativen som kvarstår för partierna är att vänta till efter ett val och då inleda regeringsbildande förhandlingar, eller utlysa redan innan valet vilket eller vilka andra partier man ämnar att bilda regering med efter valet. Det senare av alternativen kallas pre-electoral coalitions (PECs). PECs för med sig distinkta skillnader från klassisk regeringskoalitioner som formas först efter valen. PECs har varit, och i många avseenden fortfarande är, underrepresenterat i forskningen i jämförelse med klassiska regeringskoalitioner. Uppkomsten och formationen av PECs har dock på senare år utforskats allt med, framförallt under ledning av Sona Golders verk från 2006 “Pre electoral coalition formation in parliamentary democracies” och “The logic of pre-electoral formations” (Golder 2006)

Men pre-electoral coalitions är intressanta utöver dess formation och dess möjlighet att nå en regeringsmakt. PECs påverkar även politiska sfären på en mängd olika sätt genom att ändra förutsättningarna för partier och framförallt hur väljarna uppfattar partierna. Väljare uppfattar partier som ingår i PECs som närmare positionerade till varandra ideologiskt än om samma partier inte ingått i en koalition. Detta skapar problem för de partierna, forskning visar att för PECs där partierna är för nära ideologiskt blir detta något som påverkar deras valresultat negativt. Det borde därför vara i partiernas intresse att kontrollera och förflytta sig ideologiskt för att bäst positionera sig för att maximera sina valresultat och chans att regera, vilket är den ultimata målet av varje koalition. (Greene & Haber 2017)

Mathias Haber och Zachary Greene skrev en artikel som publicerades 2017 tacklar frågan om partier som ingår PECs ändrar sig ideologiskt. I sin undersökning testar de två hypoteser kring partiernas ideologiska förflyttning.

- **H1:** *Parties engaged in a PEC will decrease the distance between their manifesto positions.*

Haber och Greene menar att de skulle finnas fördelar för partier som ingår i PECs att ligga nära varandra ideologiskt och att naturen av samarbetet i PEC rent av skulle kräva att partier ligger nära varandra eller närmar sig varandra för att kompromissa nog för att en PEC ska hålla.

- **H2:** *Parties engaged in an electorally (un)successful PEC will decrease (increase) the distance between their manifesto positions*

Denna hypotes bygger på synen på ett PEC som inget mer än ett verktyg för partierna som ingår i samarbetet att nå tillräckligt med riksdags säten för att kunna bilda regering. Om PEC:n förfyller sitt syfte att ge makt åt partierna som där ingår är detta en indikator på att samarbetet är uppskattat och har stor nog väljarbas som identifierar sig ideologisk nära nog att rösta på PEC:n. Detta menar Haber och Greene uppmuntrar partierna att fortsätta och fördjupa deras samarbete, vilket skulle leda till att de närmar sig varandra ideologiskt. På motsatt sätt skulle en otillräckligt eller försämrat valresultat uppmäna partierna att göra en förändring om de ändå skulle bestämma sig att fortsätta samarbetet. Att förflytta sig från de andra PEC partierna ideologiskt skulle kunna ge samarbetet ett bredare nät att fiska upp röster från fler väljare från olika väljargrupper. (Haber & Greene, 2017)

I deras artikeln undersökte Haber och Greene ett stort antal PECs i ett stort antal länder med hjälp av en kvantitativ metod för att testa sina hypoteser. Artikelns resultat visar aningen oklara samband och inte statistiskt signifikanta kopplingar mellan deras hypoteser och resultat. De avslutar sin artikel med att fastslå att sambanden mellan partiernas ideologiska förflyttande och skapandet av PECs är mer nyanserat än vad man skulle kunna tro.

Haber och Greenes undersökning framställer många intressanta teorier och hypoteser. Vissa av dessa är dock närmast motsägelsefulla, vilket mest troligt är en bidragande faktor till att de avslutar artikeln med att mena på att frågan är väldigt nyanserad (Haber & Greene, 2017). En annan ännu mer aktuell frågeställning nu när forskning kring sambanden mellan hur partiernas samarbete påverkar ideologiska positioneringen av dessa partier har blivit mer etablerad, både för PECs och klassiska post electoral coalitions, är frågan om hur man mäter partiernas

ideologiska position förflyttningar. Ofta används partiets valmanifest som måttstock för placera partier längs ett ideologiskt spektrum. Men är det verkligen det bästa sättet för att förstå den vanliga väljarens uppfattning av partiernas ideologiska position, det är trots allt deras röster som avgör framgången för partierna och därför borde deras perspektiv och uppfattning av partiernas position vara den viktigaste. Väljarnas förmåga att urskilja och bilda uppfattning om partiets ideologiska position blir extra viktigt i ett politiskt klimat där beslutsfattande mandat måste delas mellan flera partier. (Fortuna Stevenson)

Ett land som har ett politiskt klimat som passar in på ovanstående beskrivning är Sverige. Bortsett från Socialdemokraterna har alla andra riksdagspartier haft väldigt svårt att få tillräckligt med röster för att få beslutsfattande mandat och bilda regering. Senaste 20 åren har samma verklighet gällt även för Socialdemokraterna och alla regeringar från 2006 har varit koalitioner (Hellström et al.). När det kommer till PECs i Sverige finns en tydlig utstickare som existerade över flera val och innehöll flera partier. Inför riksdagsvalet 2006 bildade Moderaterna, Folkpartiet (idag Liberalerna), Centerpartiet och Kristdemokraterna en PEC som fick namnet Alliansen (Riksdagen.se). Genom att genomföra en kvalitativ undersökning med hjälp av Alliansen som fall skulle Greene och Habers frågeställning och hypotes kunna testas och även kunna ge andrum till att förstå sambanden mer nyanserat (Teorell & Svensson, 2007).

Syftet med denna undersökningen är alltså på många sätt liknande som Haber och Greene; förstå sambanden mellan partier som ingår i PEC och dessa partiets ideologiska positioneringar. Genom att applicera undersökningen på en specifikt fall ämnar denna artikel att redogöra för hur de teorier som existerar kring ideologisk positionering i en koalition stämmer in på fallet och varför en viss teori skulle verka överlägsen. Artikeln ämnar att besvara redan ställda frågor samt ge tanke till nya. Hur påverkar en PEC partiernas ideologiska position? Hur fungerar sambandet mellan positioneringarna och partiernas eller samarbetets valresultat? Hur påverkar partierna väljarnas uppfattning om dess ideologiska positionering?

1.2 Alliansens uppkomst & historia

Partier i Sverige skakades under 1990 talet av ekonomiska problem och processen för att lägga fram budgetering ifrågasattes under den tid. Detta ledde till att partier behövde stödja sig av mindre partier, med mer eller mindre uttalanden samarbeten. För socialdemokraterna ledde detta till att man behövde förlita sig på stöd från miljöpartiet och vänsterpartiet, vilket kan ha gett incentive till de borgerliga partierna att tydligare och bättre börja koordinera ett samarbete. Klart är iallafall att denna lutning mot stödpartier skapade en tydligare uppdelning av den blockpolitik som har dominerat svensk politik. (Allern & Aylott 2009)

Innan alliansens skapande 2003 hade de funnits tydliga politiska skillnader mellan partierna. Centerpartiet och Liberalerna hade till stor del varit näst intill stödjande för regerande Socialdemokraternas mål och uppbyggnad av välfärdsstaten medan Moderaterna blivit allt mer liberala och dragit sig i motsatt riktning ideologiskt. Centerpartiet valde efter riksdagsvalet 1994 att göra ett blocköverskridande samarbete med Socialdemokraterna, även om detta var mer ett passivt samarbete där regeringen kunde dra nytta från Sveriges negativa parlamentarism. Detta visade dock tydligt att Centerpartiet var mest dragna till vänster av de borgerliga partierna vid denna tid och tillsammans med Moderaterna som motpart formade de ramarna för de borgerliga partiernas ideologiska position 1995. (Allern & Aylott, 2009)

För Moderaterna var 2002 års valresultat en stor förlust som gav utrymme för ifrågasättning av den riktning partiet hade haft de senaste åren. Moderaterna tappade nästan en tredjedel av sina röster och de ansågs av många vara för att deras klamrande till ideologiska renhet, framförallt fråga om stora minskningar i skatter, som länge hade försvårat partiets möjlighet för samarbete och möjligheter att ingå i regering och som nu uppenbarligen straffade dem även i valresultat. Det dåliga valresultatet gav möjlighet för de inom partiet som ville överge denna väg av ideologisk envishet till att istället byta strategi till en mer kompromissvilliga riktning som skulle kunna leda till bättre möjligheter för partiet att kunna få makt nog att regera. 2003 tog Fredrik Reinfeldt över som partiledare vilket ledde till att partiet ändrade riktning för partiets strategi och prioriteringar. (Allern & Aylott, 2009)

För Centerpartiet kom ungefär samtidigt en liknande uppenbarelse att den tidigare strategin inte gav önskat resultat. Samarbetet med Socialdemokraterna 1995 visade sig i valet 1998 inte

vara uppskattat av väljarna vilket resulterade i att partiet förlorade en tredjedel av sina väljare från valet 1994 och var nu oroväckande nära 4% spärren som krävs för att partier ska få sitta i riksdagen. Samtidigt försvann Centerpartiet inflytande på regeringen då deras stöd inte längre räckte för att Socialdemokraterna skulle kunna fortsätta regera och då vände de sig mot Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som både var positionerade mer vänster ideologiskt, för stöd. Centerpartiet fick en ny partiledare 2001 i form av Maud Olofsson som avvisade idén om att stödja en Socialdemokratisk regering. 2002 fick Centerpartiet något förbättrat resultat vilket kan ha signalerat för partiet att deras väljare föredrog när partiet höll sig på den borgerliga sidan av partiblocken. (Allern & Aylott, 2009)

Där Moderaterna och Centerpartiet hade en dramatisk tid som gav utrymme till förändring hade både Kristdemokraterna och Liberalerna en relativt lugn period. De fluktuerade något men inte nog att skapa någon form av panik inom partierna. Deras ideologiska position som mitten-borgerliga partier rörde sig inte särskilt mycket under denna tid. (Allern & Aylott, 2009)

År 2004, efter att partiledarna från Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna blivit inbjudna till Centerpartiets ledare Maud Olofsson, presenterades det nya samarbetet kallat Alliansen. Alliansen var det bredaste och djupaste samarbetet som svensk politik skådat. Alliansens första val visade direkt att samarbetet var ett bra val då PEC:n vann valet och kunde bilda den första majoritetsregeringen Sverige hade sett sen 1981. (Allern & Aylott, 2009)

Alliansens första val som PEC skedde 2006 och gav önskad effekt, mandat nog att skapa en regering. Alliansens regeringsunderlag fick sitt första val majoritet i riksdagen och kunde således bilda Sveriges första majoritetsregering sen 1981 (Hellström et al. 2021). Regeringen vann även nästkommande regeringsval år 2010, dock denna gång utan majoritet i riksdagen. Alliansen fick avsluta sin tid som regering efter 2014 års val efter att ha förlorat valet. Alliansen meddelade dock att det skulle fortsätta samarbetet i opposition men till valet 2018 var regeringsunderlaget endast med Moderaterna och Kristdemokraterna. När Alliansens arbete faktiskt avslutades finns det dock inte någon fast konsensus av Moderaterna och Kristdemokraterna menade på att Alliansen dog när Centerpartiet och Liberalerna röstade emot regeringsunderlaget bestående av Moderaterna och Kristdemokraterna efter valet 2018. Centerpartiet och Liberalerna menar att Alliansen dog innan valet då de andra Allianspartierna valde att lägga fram ett eget regeringsunderlag. Vissa menar att

orsakerna som splittrade Alliansen kom redan innan, till stora delar beroende på splittringen av Allianspartiernas syn på att samarbeta med Sverigedemokraterna. (Bjereld, 2019)

2. Tidigare forskning & teoretisk ramverk

2.1 Pre-electoral coalitions & Strategiska övervägningar

För partier som överväger att ingå i en PEC finns flera strategiska vägningar som påverkar partiernas beslut att ingå i dessa samarbeten. Ett av de största är balansen mellan potentialen för PEC att ge partiet som överväger det större politiskt inflytande i en regering och förbättrade resultat i ett stundande val, ställt emot hur mycket av partiets egna policys de måste ge vika för att göra de andra partierna i samarbetet till lags. Det är trots allt ett grundantagandena för PECs att de partier samarbetet består av inte kan ställa upp i valen som helt självständiga. Det är vanligt att partierna ger förslag på både ett gemensamt regeringsunderlag och budget, även om partierna kan bibehålla individuella politiska manifest. (Golder, 2006) Detta är så även fallet med Alliansen som presenterade både gemensam budget och gemensamt regeringsunderlag.(Allern & Aylott 2009)

För att olika partier med olika manifest ska kunna presentera en enad front krävs det att partier viker sig på vissa frågor och istället ställer sig bakom andra partiers ställningstagande eller mötas på mitten. Kraven på hur mycket man måste anpassa sin politik till de andra partierna är inte alltid jämställt. I regel är det direkt korrelerat till storleken på partierna, utgått från förväntat valresultat. Om t.ex. En PEC består av 3 partier där ett parti förväntas få 30% av rösterna och de två andra förväntas få ca 10% kommer de mindre partierna behöva ge upp större del av sina policys för att en PEC ska uppstå. Detta grundar sig den avvägning som nämndes ovan, avvägningen mellan att ge upp policy ställt mot den förväntade förbättringen. Eftersom det större partiet har mer förväntade röster i det uppkommande valet bidrar det med en betydligt större del förbättrande förväntningar för inflytande i jämförelse med de mindre partierna. Detta ger dem en hävstång i förhandlingarna med de mindre partierna angående den gemensamma politiken. Det större partiet har betydligt bättre chans att få större inflytande än de mindre partierna om de hade ställt upp i valet individuellt och därför måste de anpassa sig

mer till det större partiet om de vill vara en del av samarbetet som potentiellt kan ge dem mer inflytande och förhöjd chans att ingå i en regering. (Golder 2006)

I Alliansens fall skulle denna teori mena på att Moderaterna som det absolut största partiet i PEC:n borde ha behövt ge upp mindre av sin politik i jämförelse med de Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna efter de är betydligt mindre och därför betydligt längre ifrån att kunna bilda regering på egen hand.

Greene och Haber artikel kommer med teoretiska hypoteser baserade på tidigare forsknings analyser kring PEC partiets logik. Det framstår dock att PEC delar en problematik med klassiska koalitioner, en problematik som ofta leder till undvikandet eller upplösandet av dessa samarbeten. Problematiken lyder att partier måste kompromissa sin ideologi för att samarbeta, men om de olika partierna framstår för lika kommer detta med största sannolikhet inte gynna dem i valresultaten, snarare tvärtom, framförallt för koalitioner som sitter i regering. (Adams et al., 2015; Bawn and Somer-Topcu, 2012; Fortunato and Stevenson, 2013; Greene, 2015) Samtidigt verkar det inte finnas mycket alternativ än att närma sig sina samarbetspartners i koalitioner eftersom motsatsen tycks kunna ge liknande negativa effekter, forskning visar nämligen att koalitioner som inte lyckas bibehålla en kompromiss ofta kan leda till att regeringar upplöses i förtid. (Martin and Vanberg, 2011; Warwick, 1994). Dock är det oklart om PECs lider av detta problem med att bibehålla kompromisser och regeringar, de har ju trots allt i många fall beslutat om kompromisser innan de bildar regering, om samarbetet skulle falla på grund av bristande kompromiss borde de ha inträffat innan valet som hade kunnat ge PEC:n en regeringsposition. (Adams et al., 2015; Fortunato and Stevenson, 2013)

Trots oklarheten kring skillnaderna mellan en klassisk koalition och en PEC, framställer Greene och Haber antagandet att när en koalition, klassisk eller PEC, väl är i regering vill de inte hamna i fällan att framstå för lika och därför borde försöka flytta sin ideologiska position. Denna teori borde vara ännu mer troliga att kunna appliceras på de relativt mindre partierna i en koalition eftersom de, utöver den kollektiva risken för koalitionen att förlora sitt regerande mandat, även löper en risk att förlora sina röster till de större partiet/partierna inom koalitionen. Denna risk för att bli närmast absorberade av det större partiet och då förlora sin plats i parlamentet helt och hållet borde ge extra motivering för de mindre partierna att

förtydliga sin egna identitet genom att röra sin ideologiska positionering bort från deras samarbetspartners. (Greene & Haber. 2017)

Att förflytta sin ideologiska positionering är dock inte alltid en enkel åtgärd. Att ändra sin ideologiska position för att påverka ens valresultat, vilket att döma av logiken varför PEC skapas från första början borde vara alla deltagande partiers måttstock för ett lyckat samarbete, räcker det inte alltid med att bara ändra sitt valmanifest. Den ändring som faktiskt kommer påverka resultatet är den ändring som väljarna uppfattar.

2.2 Uppfattade ideologisk positionering

Det är väl etablerat att väljare har förmågan att bilda egna föreställningar kring politiska partiers ideologiska positionering. Denna förmåga används ofta väldigt tydligt av väljare när de själva ska använda sin makt för att rösta i val. Väljarna använder då denna förmåga till att placera de politiska partier som är alternativ relativt till varandra och väljarnas egna position ideologiskt, vilket tar stor del i att avgöra var väljarna lägger sin röst. Frågan om denna förmåga hos väljare att bilda en uppfattning om partier ideologiska positionering blir ännu mer eminent i ett politiskt klimat där det politiska beslutsfattandet kompliceras av att flera partier delar på makten. (Fortuna & Stevenson, 2013) För partierna som ämnar regera genom en koalition för detta med sig spänning mellan de beslut som bildar koalitionen uppfattade politiska position och den politiska identitet de individuella partierna själva vill framföra. (Martin & Vanberg. 2008)

Forskning kring hur partiernas egna ideologiska förflyttning har påverkat valresultat och väljarnas uppfattning av deras ideologiska position, har nästan exklusivt utgått från partiernas valmanifest som utgångspunkten av partiernas ideologiska förflyttning. Denna typ av forskning har inte varit särskilt framgångsrik i att visa tydligt påverkan samband mellan ändring i partiernas politiska manifest och ändring i deras valresultat eller uppfattade politisk positionering. Dock har forskning visat ett tydligt samband mellan väljarnas uppfattning av

partiernas ideologiska position och partiernas valresultat. Ändring i uppfattning ledde till ändring valresultat. En anledning till att forskning som utgått från partiernas valmanifest inte har kunnat bevisa tydliga samband skulle kunna vara teorin om att väljare reagerar betydligt tydligare till faktiskt observerbara handlingar hos partiernas snarare än de löften partierna ger inför val, valmanifest. Partiernas politiska handlingar, som om hur det faktiskt röstar i vissa frågor, påverkar väljarnas uppfattning betydligt mer än om partiernas ger löften om hur de ska rösta i en fråga. Genom att utgå från partiernas observerbara handlingar snarare än deras löften i valmanifest, kan man tydligare se samband kring partiets egna ändring och den av väljarna uppfattade ändringen. (Fortunato & Stevenson, 2013)

Samtidigt är det inte rimligt att tro att en stor del av väljarbasen skulle ha intresset eller möjligheten att observera alla partiets handlingar i regering eller riksdag. Dock kan man anta att majoriteten av väljarna kan vara medvetna om koalitioner som uppstår i riksdagen. Att partier ingår i koalitioner är ett tydligt verktyg för att påverka hur väljarna uppfattar ett partis politiska position, oavsett om detta är partiets vilja eller inte. De flesta väljare är införstådda i att en koalition mellan partier kräver att partierna samarbetar och till viss mån ger med sig av delar av partiets politik för att behaga det eller de andra deltagarna i koalitionen. Detta leder till att väljare direkt uppfattar ett parti närmare det parti de regerar, eller ämnar att regera med. Även om det skulle finnas ett tredje parti som var ideologiskt identiskt med det andra partiet eller kanske till och med närmare ideologiskt med det första partiet, skulle de ändå inte uppfattas lika nära för de inte ingick i regeringskoalitionen. (Fortunato & Stevenson, 2013)

Grunden för majoriteten av forskning kring party competition bygger på att se politiska sfären som en marknad där partier och andra aktörer väljer att positionera sig genom att välja och ändra sina positioner i olika frågor. Denna grund används även i majoriteten av forskning kring hur partier och aktörer anpassar sig till förändring i dess politiska omgivning. Samma grund används för forskning kring partiets policyförändring som reaktion av nya förutsättningar för röstmaximering och möjlighet att få mer inflytande. Ett problem med denna typ av forskning att den inte tar till hänsyn att de kan finnas olika för ett party eller aktör att ge bilden av att de ändrar politisk ställning. Klassiskt sett har forskningen dominerats

av utgår att ändring är det som kallas "*opinion-based policy change*". Detta tillvägagångssätt gör det möjligt för en aktör att, genom att ändra sin ståndpunkt i en specifik fråga, ändra hur aktören ses stå politiskt på ett mer allmänt plan. Ett exempel på en "*opinion-based policy change*" är att ett politiskt parti hade kunnat förflytta sig ideologiskt för hela sin ekonomiska politik genom att endast ändra sitt ställningstagande till en specifik fråga. T.ex om ett parti i Sverige väljer att ändra sitt ställningstagande genom att vilja sänka arbetsgivaravgiften, en mindre och specifik fråga, får detta fortfarande resultatet att partiet anses förflyttas höger på den klassiska vänster- högerskalan. (Meyer & Wagner, 2019)

Detta är dock inte den enda strategin partier och aktörer har för att ge sken om att de förflyttat sig ideologiskt längs vänster-högerskalan. Istället för att förflytta sin position i ett ämne genom att ändra sin ställning på en specifik fråga kan man istället välja att fokusera mer på en fråga där man redan har en ställning som anses parallell till den riktning man önskar verkar flytta sig. Denna strategi kallas istället "*Emphasis-based policy change*". Om vi tar samma exempel som ovan om hur partier ändrar sin syn på hela sin ekonomiska politik får vi med denna strategi samma resultat fast med annan taktik. Istället för att ändra sin ställning på arbetsgivaravgiften kan man istället välja att inte prata om det ämnet och istället ta upp oftare att man vill se lägre skatt. Eftersom lägre skatt är förknippat med en mer högerposition verkar partier vara mer höger i hela den ekonomiska dimensionen, utan att man faktiskt har ändrat någon av sin politik. (Meyer & Wagner, 2019)

Att dra en tydlig linje mellan dessa två olika strategier för partier att få väljarna att se en ideologisk förflyttning är väldigt relevant, inte minst för att de olika strategierna för mer sig olika fördelar och risker. *Opinion-based policy change* har den tydliga fördelen att vara extra tydlig med att aktören rör sig i den önskade riktning längs ideologiska spektrumet, framförallt viktigt för att nå ut till de väljare som inte är lika insatta politiskt och därför riskerar att inte uppfatta hur mycket aktörer pratar om specifika frågor inom ett ämne, vilket är direkt avgörande för att en *Emphasis-based policy change* ska fungera. Detta är även samtidigt risken med *Opinion-based policy change*. En ändring i en ståndpunkt i en specifik fråga kan riskera att avskräcka väljare som ansåg att aktörens originella ståndpunkt var mer i linje med väljarens egna värderingar. För politiska partier finns även risken att att ändring av ståndpunkter skapar sprickor inom partiet, om inte alla partiets medlemmar förespråkade för den ideologiska ändringen. Om aktören istället använder sig av *Emphasis-based policy*

change riskerar inte längre aktören att få samma negativa konsekvenser, eftersom aktören inte egentligen har ändrat sin politiska sakpolitiska ställning har inte väljare eller partimedlemmar en anledning att känna missnöje. (Meyer & Wagner, 2019)

Denna strategi av *Emphasis-based policy change* verkar vara lämplig för partier som vill påverka väljarnas uppfattning av partiets ideologiska position utan att löpa lika stor risk för att förarga de väljare vars röst man redan hade på grund av sin ursprungliga position.

3. Metod & Material

Denna undersökning kommer att fokusera främst på partier i Sverige. Motiveringen till detta är att Sverige är ett land med flerparti-system där regeringskoalitioner och parti-allianser har varit vanliga. Genom att titta endast på få fall lämnas mer utrymme att göra djupdykning för att tydligt förstå det specifika fallet och vilka faktorer som kan ha påverkat möjligheten att applicera relevanta teorier. Det finns även lättillgänglig och, i mitt anseende, oberoende data som kan användas till undersökningen. Ett potentiellt problem med att endast titta på PECs som existerat i Sverige, är risken för urvalsskevhet. Hade undersökningen varit bredare och undersökt en större variation av länder hade kanske ett annat samband observerats än det eventuella sambandet denna undersökning kommer att observera. Hade detta varit en mer omfattande kvantitativ analys hade begränsning av analysenheter kunnat riskera att kontaminera resultatet att visa på mindre samband. Dock kommer denna risk ej vara förhöjd under denna undersökning eftersom detta kommer vara en fallstudie och därav faller problemen med urvalsskevhet naturligt bort. (Teorell & Svensson, 2007)

En risk med att avgränsa sig endast till Sverige är att undersökningen och potentiella samband som identifieras genom uppsatsen, kommer falla risk till att vara mindre generaliserbart framförallt för länder som är olika Sverige. Det väcker frågan om teoretisk generalisering, går det att knyta förklaringen i min undersökning till en högre teoretiskt abstraktionsnivå. Denna undersökning utformar sig till en stor del till att vara teoriprovande för de existerande teorier kring PEC och klassiska koalitioner påverkar partiets agerande och strategiska avväganden, samtidigt som den kan ge empirisk relevans till politiken inom Sverige. Undersökningen kommer även inte lida av bristande teoretisk anknytning då det framgår tydligt vad undersökningen är ett fall av, som är viktigt i sammankopplingen mellan empiri och teori. (Teorell & Svensson, 2007)

Först ut på den metodologiska dagordningen är att vi måste göra vissa begränsningar och definitioner av de mest centrala i denna undersökning. Uppsatsen kommer att framförallt använda sig av litteratur kring uppkomsten av PECs och vad som krävs för dess fortlevnad,

samt litteratur kring varför partier skulle ändra sin politik ideologiskt och vad effekten av detta skulle ha på valresultat. Den stora grunden av modern forskning kring PEC tar grund i forskning av samma person; Sona Nadenichek Golder. Golder gjorde grunden till ett stort dataset som mätte uppkomsten av PECs och la även grund till de kriterier som används i majoriteten av senare forskning för att definiera PECs. Eftersom PECs är ett relativt outforskat ämne råder de inte någon tydlig allmänt erkänd definition av begreppet, men Golder ger oss ett antal kriterier som jag anser passar bra.

- *Kriterium 1: "An electoral coalition must be publicly stated."*

Detta kriterium menar alltså på att de partier som ingår i en PEC måste ha offentligt uttryckt att de ämnar att ingå i en regeringskoalition ifall de är möjligt efter valet, dock ställer de inget krav på att de ska finnas någon faktiskt skriftlig överenskommelse. Eftersom syftet med PECs är att påverka väljarbeteende framstår kravet på offentliggörandet av samarbetet väldigt rättfärdigt.

- *Kriterium 2: Member parties in an electoral coalition cannot compete in elections as truly independent entities.*

Med denna avgränsning lämnas fortfarande ett brett svängrum för hur samarbetet ser ut innan valet. Oavsett om man går ihop med samma valkampanj eller håller en näst intill separat valkampanj inför valet menar detta kriteriet att dessa partier inte kan vara helt självständiga konkurrenter mot varandra. Detta är dock intressant eftersom min hypotes grundar sig i att även om de kanske inte är helt självständiga i dess kampanj kan mindre partier dock göra sitt främsta för att föra en valkampanj där de försöker sticka ut nog för att inte bli lika som det största partiet.

- *Kriterium 3: The electoral coalition must be at the national level*

Samarbeten mellan olika partier i Sverige är extremt vanligt på alla instanser av offentlig politik. Ofta kan samarbeten på lokal nivå inte alls följa de politiska klimatet på nationell riksdagsnivå. Eftersom denna undersökning sker partier i riksdagen känns denna avgränsning given då endast PECs på nationell nivå kommer att vara aktuella för undersökningen.

(Golder, 2006)

Inom siktet av dessa kriterier lyser Alliansen fram som ett solklart exempel för Sverige. Det finns flera koalitioner i svensk politisk historia som hade kunnat passa in under dessa kriterier

men Allians plats som det största och djupaste samarbetet i svensk historia gör den intressant att observera. Det faktum att samarbetet involverar fyra partier ger även större chans att kunna analysera agerandet av flera relativt mindre partierna inom en PEC och relationen däremellan dessa partier, vilket inte är möjligt i samma utsträckning hos de mindre PEC:erna.

För själva undersökningen kommer vi att analysera de partier som skapade Alliansen; Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna (tidigare Folkpartiet) och Kristdemokraterna. Undersökningen kommer sträcka sig från 1998-2018 och innehålla information från varje valår i Sverige (1998, 2002, 2006, 2010, 2014, 2018). Datan som kommer analyseras är både valresultat och ideologisk positionering för de individuella partierna. Anledningen för att undersökningen sträcker sig hela vägen till 1998 trots att Alliansen inte bildades förrän 2004 är för att kunna avgöra om Alliansens uppkomst påverkade de individuella partiernas tidigare trender i valresultat eller positionering. Detta har för syfte att dels jämföra resultaten med just 2006 som brytpunkt samt ämnar att undvika eller åtminstone kunna identifiera och isolera alternativa förklaringar eller osystematiska fel som t.ex byte av partiledare eller kontroverser för parti eller framstående partimedlem. Resultatet analyseras sedan med målet att kunna avgöra om det finns tydliga samband mellan de två faktorer, valresultat och ideologisk positionering. Avslutningsvis analyseras om de resultat vi får av denna undersökningen sammanfaller med de tidigare teorier kring PECs påverkan på partier och partiets egna agerande i relation till ändring i valresultat. Tack vare naturen av en kvalitativ fallstudie kan vi även undersöka om de har funnits externa orsaker som kan ha påverkat resultatet och därmed påverkat teoriernas möjlighet att tillämpas på detta fall.

För att mäta ideologisk förflyttning används en indikator och statistik från manifesto project och jämför sedan förändringen längs höger-vänsterskalan med förändringen. Manifesto project förklarar sin indikator på höger-vänsterskalan som baserad på hur ofta partier nämner frågekategorier som associeras med höger- eller med vänsterpolitik. De använder sig av det så kallade "rile-index" som framtofs av Lavar och Budge 1992 och är specifikt framtagen för västeuropeiska länder. Kategorierna som är framtagna härstammar från teori men är även empiriskt kontrollerade. 12 olika kategorier tilldelas vänstersidan och lika många högersidan.

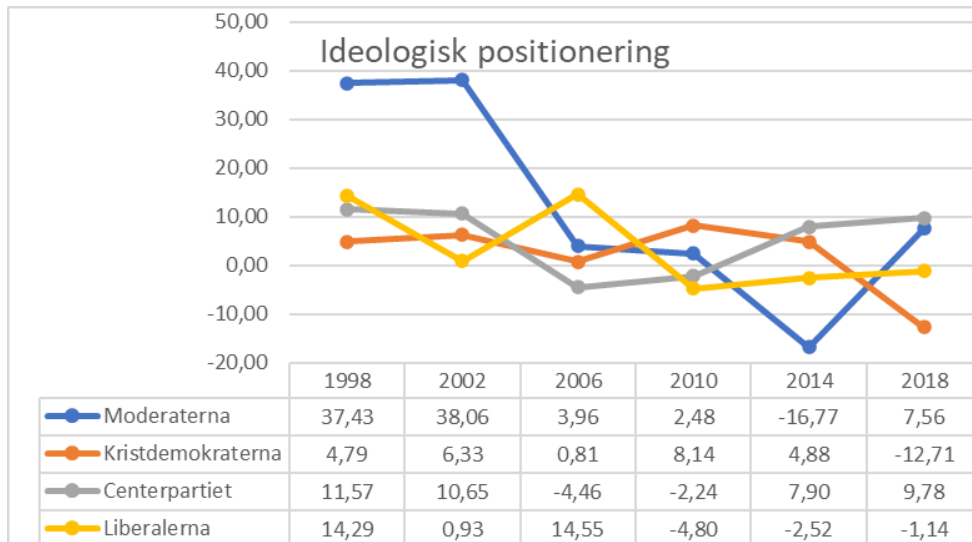
“Rile index” följer sedan ett index baserat på hur mycket partierna tar upp dessa kategorier. Skalan går från 100 till -100 där 100 är om partiet endast pratar om höger-kategorier och -100 är om partiet endast pratar om vänster-kategorier. Om ett parti har 0 på index talar de alltså exakt lika mycket om höger-kategorier och vänster-kategorier. (The Manifesto Project)

Nedan visas kategorierna i fråga:

left	right
103 Anti-Imperialism	104 Military: Positive
105 Military: Negative	201 Freedom and Human Rights
106 Peace	203 Constitutionalism: Positive
107 Internationalism: Positive	305 Political Authority
202 Democracy	401 Free Market Economy
403 Market Regulation	402 Incentives: Positive
404 Economic Planning	407 Protectionism: Negative
406 Protectionism: Positive	414 Economic Orthodoxy
412 Controlled Economy	505 Welfare State Limitation
413 Nationalisation	601 National Way of Life: Positive
504 Welfare State Expansion	603 Traditional Morality: Positive
506 Education Expansion	605 Law and Order: Positive
701 Labour Groups: Positive	606 Civic Mindedness: Positive

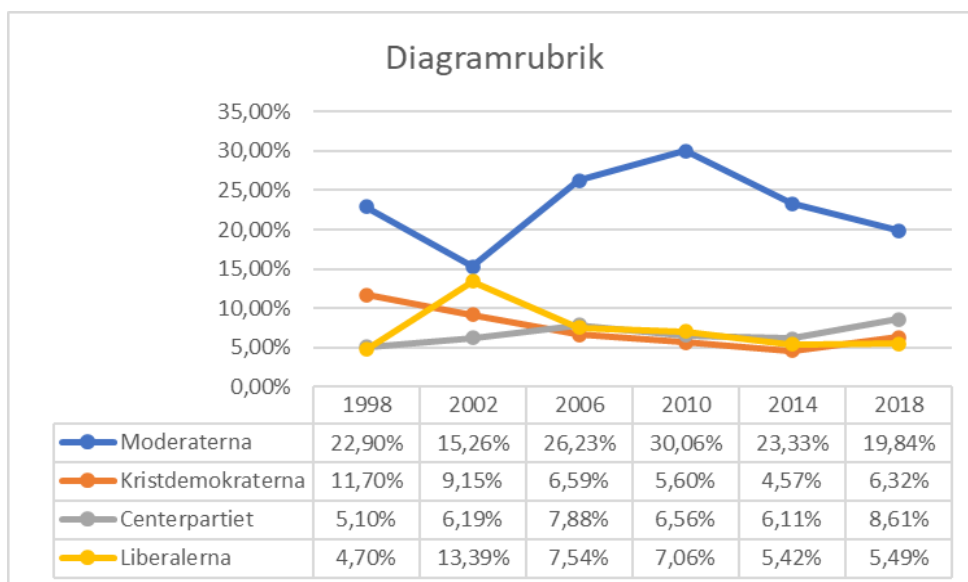
Att manifesto project just använder sig av ett rile index som baseras på den traditionella höger-vänsterskalan är något som passar denna undersökning väl. Även om den skalan på många sätt är bristfällig och de finns andra skalor som för oss statsvetare känns mer aktuella i dagen politiska klimat är fortfarande höger-vänsterskalan den som väljarna i Sverige är mest vana med. Det är den som talas om när partierna jämförs mot varandra i mainstream TV och andra medier. Det är helt enkelt genom perspektivet av denna skala som de flesta väljarna ser när de jämför partiets ideologiska position.

4. Resultat

(Manifesto project)

Från diagrammet ovan kan vi utläsa Allianspartiernas ideologiska positionering. Punkterna i linjerna utgör år för riksdagsval och är komplementerat med ett exakt värde från Manifesto Projects rile-index. Högre värde signalerar en mer höger position och ett lägre värde en mer vänster position. Störst skillnad genom tidslinjen ser man från Moderaterna, som lyckas ha både högst och lägst värde i diagrammet. De andra partierna håller sig relativt stabila.

(Valmyndigheten)

Från detta diagram kan vi avläsa Allianspartiernas valresultat sett till procent av samtliga röster. Från detta diagram är det väldigt tydligt att Moderaterna var den stora vinnaren av Alliansens födelse då de ökade med mer än 10 procentenheter år 2006, det första valet efter Alliansens skapelse. Intressant är även att de tre mindre partierna verkar få liknande resultat, både i procent av röster och i vilken riktning deras trend går mellan valen.

När det kommer till samband för hur partierna har rört sig längs det två diagrammen varierar resultaten mellan partierna. För Moderaterna tycks en viss trend av samband kunna läsas från 2002. Mellan 2002 och 2006 ändrar partiet sin ideologiska positionering drastiskt med 34.1 punkter längs Manifesto Projects rile-index, med marginal den största ändringen i position av all data. Om man tittar på valresultaten under samma tid verkar väljarna uppskatta ändringen i ideologisk positionering varit uppskattade av väljarna, eftersom andelen röster under samma tid ökar med 10.97 procentenheter vilket även det var den största förändringen i respektive diagram. Trenden av samband fortsätter även genom 2010 där en fortsatt ideologisk positionering som ligger nära resterande partier i Alliansen leder till fortsatt ökning i väljarstödet för Moderaterna. Intressant är dock att när Moderaterna i nästa val, 2014, fortsätter positionera sig mer mot vänster ideologiskt, men denna gång mycket längre än de andra Allianspartierna, går väljarstödet ner igen. Stödet fortsätter dock sjunka 2018 trots att Moderaterna har flyttat tillbaka sin ideologiska position till att återigen falla inom ramarna av resterande Allianspartier. Dock är denna nedgång mindre än mellan valen 2010-2014.

För de resterande partierna finns dock inte alls lika tydliga samband mellan de två diagrammen. Under hela Alliansens existens, 2006-2018, ser deras trend för valresultat närmast identiska ut, samtidigt som deras ideologiska positioneringar saknar tydliga trender (möjligtvis med undantag av Liberalernas positioner 2010 och framåt).

5. Analys

5.1 Moderaterna

Den visuellt mest uppenbara anomalin från resultatet som presenteras ovan är Moderaternas plötsliga och drastiska ändring i dess ideologiska positionering från valet 2002 till valet 2006. Enligt Golders teori borde Moderaterna som det största partiet behövt ge upp minst av sin politik och de andra partierna borde ha behövt ge upp mer av sin politik för att PEC:n ska ha kunnat bildas. Detta ser vi dock från resultatet inte är fallet från vårt resultat. Istället är de just Moderaterna som genomgår en stor förändring av partiets ideologiska positionering längs höger-vänsterskalan mellan valen 2002 och 2006. Eftersom Alliansen bildades under denna tid och valet 2006 var det första valet de hade som enad PEC är det svårt att inte koppla Moderaternas plötsliga ideologiska förflyttningen med Alliansens skapande, även om det är svårt från denna data att urskilja vilken som kom först, PEC:n eller förflyttningen. Enligt teorierna kring hur en PEC uppstår borde partier vara mer benägna att starta den typen av samarbete när partiet uppfattar att fördelarna med samarbetet skulle vara betydelsefulla samtidigt som kostnaden, som ofta räknas i hur mycket av sin politik man måste kompromissa bort, ska anses vara låga. (Ibenskas, 2015) Att Moderaterna skulle kunna se fördelar med samarbetet är inte svårt att se, med tanke på att de just gjorde ett dåligt valresultat och har inte lyckats nå mandat nog att bilda regering på 10 år. Dock visar resultatet från diagrammet tydligt att Moderaterna kompromissade rejält för att kunna bilda Alliansen, eftersom de har gjort den betydligt största förflyttningen av sin ideologiska förflyttning i riktningen av de andra Allianspartierna. Detta visar på att kostnaden i själva verket var hög för Moderaterna, något de själva också borde ha tydligt uppfattat, trots detta var de villiga att göra kompromissen som krävdes för att kunna bilda denna PEC.

En teori kring vad som krävs för att en PEC ska uppstå lägger starkt fokus på agerandet av det största partier i den potentiella koalitionen. Det är skiften av prioriteringar, i riktning mot målet av att kunna bilda regering, som får det stora partiet att vara villig att ge upp en del av sin politiska "renhet" för att kompromissa fram ett samarbete med de andra

partierna. Detta skifte av prioriteringar är ofta resultatet av en omständighet som tvingar partiets hand. Det kan t.ex vara en ovanligt stor förlust i ett val, eller en förlust som förlänger en redan frustrerande lång period där partiet har varit tvungen att sitta opposition. (Allern & Aylott, 2009)

Denna teori skulle kunna ge förklaring till Moderaternas tydliga ideologiska förflyttning. Som tidigare nämnt skedde ett skifte inom partiet efter det dåliga valresultatet från 2002. Mellan 2002 och 2006 bytte Moderaterna partiledare men också politisk strategi. Partiet höll inte längre lika hårt i sina politiska frågor och var uppenbart mer villig att kompromissa, till ren motsats av den ideologiska renhet som partiet gjort till sin identitet innan Fredrik Reinfeldt tog över som partiledare. Detta skulle ge förklaring till varför Moderaterna verkar ha givit upp mest av sin tidigare politik, i jämförelse med de andra partierna i Alliansen. Detta förklarar även varför Golders teori, om att det största partiet borde ha bäst förhandlingskraft och därför ge upp minst av sin tidigare politik vid ett inträde i en PEC, inte stämmer in med det faktiska resultatet.

Fortsatt intressant är att Moderaternas samband mellan valresultat och ideologisk positionering följer det samband som Haber och Greene antar appliceras på partier i PECs. När PEC:n bildas närmar sig Moderaterna de övriga partierna vilket leder till att deras valresultat ökar drastiskt. Eftersom deras resultat förbättrades tolkar Moderaterna det som att väljarna uppskattar deras val och riktning av ideologiskt förflyttande och i nästkommande val fortsätter de röra sig i samma riktning och rör sig ännu mer i mitten av de andra Allianspartiernas ideologiska position. Detta leder i valet 2010 till ännu bättre valresultat. När Moderaterna inte längre följer Haber och Greenes hypotes genom att inför 2014 års val förflytta sig längre ifrån de andra partiernas position, bestraffas detta av väljarna med ett betydligt sämre valresultat än tidigare år. Denna reaktion från väljarna visar på att Moderaternas beslut att skifta sin position ifrån de andra partierna var ett irrationellt beslut.

5.2 De mindre partierna

De mindre partierna följer till viss del logiken för Greene och Habers hypotes, men inte lika tydligt eller konsistent som Moderaterna. Precis som Moderaterna följer de mindre partierna inte Golders teori kring hur relativa storleken av partierna som ska skapa en PEC påverkar deras styrka att förhandla om politiska kompromisser. Från diagrammet om ideologisk positionering kan man se att de mindre partierna alla låg ideologiskt närmare varandra 2002 än 2006, trots att de inte hade något samarbete 2002 och var med i en PEC år 2006. I övrigt rör sig de mindre partierna relativt lite längs det ideologiska rille-indexen. De första valen för PEC:n ger dock lyckade resultat, vilket enligt Haber och Greene borde få de partierna att fortsätta ligga nära varandra och inte dra ifrån, vilket verkar vara fallet om man observerar diagrammen. Samtidigt gör dock samtliga av de mindre partierna sämre valresultat efter varje år de medverkar i PEC:n, med undantag av sista valet 2018. Med tanke på att forskning kring PECs menar att valresultat är måttstocken för om partierna anser samarbetet lyckat verkar det inte vara logiskt för de mindre partierna att fortsätta samarbetet eftersom de verkar förlora röster. Det är inte orimligt att anta att anledningen de förlorar röster är för att de inte lyckas vara distinkta nog. Detta kan ha lett till att väljarna ser alla partier i Alliansen för lika och därför röstar på det största partiet i koalitionen, effektivt leder till att de mindre partierna absorberas på det sättet som ideologiskt förflyttning ska hjälpa till med att undvika. Dock ska det sägas att de inte är stora förluster av väljare, men när partierna redan är små blir varje förlust ett hot mot partiets möjlighet att få sitta kvar i riksdagen.

Att de små partierna inte har lyckats visa sig distinkt attraktiva som egna partier är, med tanke på den forskning som har gjorts kring koalitioner och PECs, inte nödvändigtvis chockerande. Forskningen visar på att de kan vara svårt för partier att sticka ut från koalitioner, speciellt för mindre partier. Att väljare ser alla deltagare i PECs eller koalitioner som automatiskt närmare varandra ideologiskt, även om de inte har gjort några politiska ändringar på sin manifest, kan ställa krav på partierna att ändra sin ideologiska position mer och tydligare än om de inte ingick i något samarbete, för att uppnå samma effekt och påverka väljarnas uppfattning om deras ideologiska förändring. Exklusivt för de mindre partiernas är även att aktionerna av andra partiledare kan påverka deras valresultat. För de största partiet, vars ledare med högsta sannolikhet är statsminister eller statsministerkandidat, spelar de andra partiledarnas ideologiska positionering inte någon större roll i sammanhanget av att deras uppfattade position inte klumpas ihop med partiets

egna ledare. Dock för de mindre partierna spelar det största partiets ledares agerande och mediala framträdande en betydlig roll för hur väljarnas uppfattar de mindre partierna, stödpartiernas, ideologiska position. (Adams et al., 2015)

De mindre partiernas bristfälliga resultat i under deras tid i Alliansen, både i positionen av att sitta i regering och som oppositionspartier, kan ha varit en direkt effekt av att partierna inte lyckades uppfattas som tillräckligt olika. Trots att vi kan se från diagrammet att de har olika resultat i rile-indexet för partiernas olika ideologiska position, är det viktigt att komma ihåg vad rile-indexet faktiskt mäter. Indexet utgår från partiernas skriftliga manifest inför varje valår. Då detta känns som det mest naturliga, det är ju trots allt där partiernas säger exakt vad de vill åstadkomma, behöver det inte betyda att det sammanfaller med hur väljarna ser partierna. Hur väljarna ser partier är trots allt det som kan påverka deras valresultat. Som nämnt ovan visar forskning att väljare påverkas mer av partier och partiledares agerande snarare än deras manifest eller vad de säger i media. Denna teori skulle kunna förklara varför partiernas valresultat inte speglar deras ideologiska förflyttningar enligt rile-indexet. Deras ideologiska positionering från deras manifest kommer inte fram till väljarna, speciellt om partiernas politiska agerande framstår motsägelsefullt. Politiskt agerande behöver inte heller vara konstant aktivt agerande. Även om partierna röstar i riksdagen på ett sätt som sammanfaller med deras politiska manifest, behöver inte det leda till att väljarna uppfattar de som annorlunda. De flesta väljarna har som sagt inte intresset eller möjligheten att följa hur partierna röstar. Dock är det rimligt att anta att väljare har vetskapen om partier ingår i en PEC. Att medverka i en PEC kan alltså ses som tillräckligt starkt agerande för att påverka väljarnas syn på individuella partiers ideologiska positionering och som vi precis har nämnt får PEC:s väljare att uppfatta de partier som de samarbetar med som närmare till varandra ideologiskt än vad de faktiskt är.

En annan förklaring till att de mindre partiernas manifest kan visa en annan ideologisk position på rile-indexet än vad väljarna faktiskt uppfattar kan man få genom att förstå hur rile-indexet faktiskt bedömer ideologisk positionering. Indexet tittar på hur ofta eller mycket en viss position inom ett visst politiska område tas upp i manifestet, snarare än att ha ett bestämt antal politiska frågor som de sedan placerar de individuella partiets ställningstaganden längs

en ideologisk linje. Detta kan leda till att Manifesto projects rile kan påverkas på ett missvisande sätt av partiers strategi för att visa på ändring av sin ideologiska position.

Om man till exempel tittar på de två olika tillvägagångssätt som Mayer och Wagner presenterar i sin artikel (2019) kan man anta att dessa olika strategier kan påverka rile-indexet olika. Om partier använder sig av *Emphasis-based policy change* innebär det att ett parti väljer att prata, eller i ett manifest fall skriva, mer om ett ämne där de redan har ett ställningstagande som sammanfaller med var partiet vill att väljarna ska se partiet, längs den ideologiska vänster-höger-skalan. Detta gör att partiet väljer tar upp en fråga mer än en annan, vilket påverkar rile-indexet. Eftersom partiet pratar mer om en position där de redan har t.ex. en högerposition påverkar det rile-indexet även om deras sakpolitik inte ändrats. Om ett parti t.ex. väljer att spendera större del av sitt manifest på "Law and Order:Positive" vilket manifesto project kategoriserar som en högerpolitisk position och pratar lite mindre "Economic Planning" som kategoriseras som en vänsterpolitisk position, påverkar detta rile-index. Dock om väljarna redan har uppfattningen om att partiet i fråga har vänsterpositionen "Economic Planning", behöver det faktum att de pratar mindre om det i sitt manifest inte påverka väljarnas uppfattning om partiets ideologiska position, framförallt om partiet fortsätter att agera på ett sätt som får väljarna att förknippa partiet med "Economic Planning", t.ex genom omröstningar i riksdagen.

Det är samtidigt inte orimligt att anta att partier som ingår i PEC skulle föredra att använda sig av *Emphasis-based policy change* framför *Opinion-based policy change* eftersom det senare alternativet skulle kunna föra med sig negativa reaktioner från de andra partierna i PEC:n som kan anse att partiet går ifrån den gemensamt kompromissade politik de kom överens om. Det är därför troligt att partier ser *Emphasis-based policy change* som sin bästa möjlighet att sticka ut mot de andra partierna i PEC:n utan att riskera att skada samarbetet.

6. Slutsats

Målet med denna undersökningen var att analysera potensen av de existerande teorier kring PECs ideologiska påverkan på de partier som ingår i samarbetet. Med hjälp av vår djupdykning i fallet Alliansen, Sveriges största och djupaste politiska samarbete genom tiderna, har vi kunnat jämföra de existerande teorierna med det faktiska resultatet.

I Alliansens fall står det klart från resultatet och analysen att partierna till viss del har agerat i linjen med vad Greene och Habers hypoteser förutspår, men samtidigt i vissa delar gått helt emot förväntat utfall. Moderaternas agerande och dess resultat har till stor del följt de hypoteser som kunde ställas upp för det största partiet i en PEC. Det var Moderaterna som tjänade mest på samarbetet, sett till individuella valresultat, men samtidigt var de Moderaterna som gav upp mest för att inleda och fortsatt driva samarbetet. Det var Moderaterna som behövde överge sin identitet som ideologiskt närmast extremt parti och istället kompromissa rejält med sin ideologiska position för att hamna nära nog de andra partierna för att kunna skapa Alliansen. Samtidigt är det intressant att detta utfall rent motsätter sig tidigare forskning som menar på att det största partiet, sett till antal röster, borde behöva kompromissa sin ideologiska position minst. Detta kan dock förklaras av Allern och Aylott med deras teorier om att partier kan behöva en chock för att inleda en PEC.

Trenden med olika teorier som verkar vara totala motsatser fortsätter att eka runt om forskningen kring PEC. En teori säger att små partier i PECs måste ge upp mer av sin politik för att en PEC ska kunna uppstå, vilket leder till att partiet framstår flyttas ideologiskt mot de andra partierna i PEC:n. Samtidigt säger teorier kring regeringskoalitioner att de mindre partierna måste försöka sticka ut ideologiskt för att inte bli konsumerade av det större partiet. Men även om de mindre partiet ändrar sin politik kommer de inte vara lika effektivt för att ändra väljarnas uppfattning om partiet ideologiska position eftersom från väljarnas ögon blir alla partier som ingår i någon form av koalitioner mer lika varandra ideologiskt än om de hade haft samma politik men inget samarbete. Det står klart att partier som ingår i PECs eller vanliga regeringskoalitioner har flera olika strategiska val som för med sig både nackdelar och fördelar. Vilken strategi som passar de individuella målen verkar bero på vilka prioriteringar ett parti har. Vill man ha ideologisk renlighet eller samarbete. Vill man förbättra sitt individuella valresultat eller ha möjligheten att få sitta med i en regering?

I vår undersökning hittade vi inga tydliga samband mellan partiernas ideologiska positionering och deras valresultat. Men innan man avskriver Greene och Habers teori som felaktigt i detta fall borde vi nog tänka igenom vilken typ av ideologisk position som vi faktiskt observerade, för i denna undersökning och i Green och Habers, användes ett måttband på ideologisk positionering som bygger på politiska manifest. Politiska manifest som har analyserats och satts i kategorier gjorda av kunniga statsvetare. Problematiken uppstår när man inser att de inte är exklusivt kunniga statsvetare eller ens personer som är insatta i partiernas politik som avgör valresultat. För att kunna förstå sambandet mellan ideologisk position och valresultat måste vi kunna mäta uppfattad ideologisk position. Detta är dock tyvärr i princip helt omöjligt, även om man skulle kunna få löpande uppdatering om alla väljares ideologiskt uppfattade positioneringar av partier skulle dessa inte stämma överens, individer är subjektiva.

Dock leder detta till att intresset för att förstå partiers möjligheter att påverka väljarnas uppfattning bara ökar. Forskning kring hur politiska partier kommunicerar med sina potentiella väljare är såklart inget utforskat område, med det tycks ändå framgå att kombinationen av komplicerande faktorer som PECs för med sig för just detta fält och PECs alltmer frekventa framväxt gör denna fråga otroligt aktuell. Hur partier får fram sitt budskap och sin ideologiska positionering skulle kunna vara avgörande mellan om en PEC blir ett blomstrande samarbete med förbättringar för både valresultat och beslutande makt för partier, eller om det bara blir en svårnavigerad allians.

8. Referenser

- Adams J, Ezrow L and Wlezien C (2015) “The company you keep: how voters infer party positions on european integration from governing coalition arrangements”. *American Journal of Political Science*.
- Allern, Elin & Aylott, Nicholas. (2009). “Overcoming the Fear of Commitment: Pre-electoral Coalitions in Norway and Sweden”. *Acta Politica - ACTA POLIT.* 44. 10.1057/ap.2009.1.
- Bawn K and Somer-Topcu Z (2012) “Government versus opposition at the polls: how governing status affects the impact of policy positions”. *American Journal of Political Science* 56 (2): 433–446.
- Bergman, Torbjörn, Hanna Bäck, and Johan Hellström (eds.). (2021). “Coalition Governance in Western Europe.” Oxford: Oxford University Press.
- Bergman, Torbjörn, Gabriella Ilonszki and Wolfgang C. Müller, eds. (2019).” Coalition Governance in Central Eastern Europe.” Oxford: Oxford University Press.
- Bjereld, Ulf (2019). “När dog Alliansen”
<https://ulfbjereld.blogspot.com/2019/01/nar-dog-alliansen.html>
- Fortunato, D. and Stevenson, R.T. (2013), “Perceptions of Partisan Ideologies: The Effect of Coalition Participation.” *American Journal of Political Science*, 57: 459-477.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1111/j.1540-5907.2012.00623.x>

- Golder, Sona N. 2006 “Pre electoral coalition formation in parliamentary democracies” in *British Journal of Political Science* Vol. 36 Nr. 2 p. 193-212.
- Golder, Sona N. 2006 “The logic of pre-electoral formations” Ohio: The Ohio state university press
- Greene Z (2015) “Competing on the issues: how experience in government and economic conditions influence the scope of parties’ policy messages”. *Party Politics* 1–14.
- Greene, Z., & Haber, M. (2017). “Maintaining Partisan ties: Preference divergence and partisan collaboration in Western Europe.” *Party Politics*, 23(1), 30–42.
<https://doi.org/10.1177/1354068816655570>
- Hellström, Johan, Torbjörn Bergman, and Hanna Bäck (2021). “Party Government in Europe Database (PAGED)”. Main sponsor: Riksbankens Jubileumsfond (IN150306:1). Available on <https://erdda.org>.
- Ibenskas R (2015) “Understanding pre-electoral coalitions in Central and Eastern Europe.” *British Journal of Political Science* FirstView: 1–19: <http://dx.doi.org/10.1017/S0007123414000544>.
- Lehmann, Pola / Burst, Tobias / Matthieß, Theres / Regel, Sven / Volkens, Andrea / Weßels, Bernhard / Zehnter, Lisa (2022): The Manifesto Data Collection. Manifesto Project (MRG / CMP / MARPOR). Version 2022a. Berlin: Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB). <https://doi.org/10.25522/manifesto.mpps.2022a>
- Martin, Lanny, and Georg Vanberg. 2008. “Coalition Government and Political Communication.” *Political Research Quarterly* 61: 502–16
- Manifesto Project. 2018. “Working with the Manifesto Project Dataset” (Main Dataset). <https://manifesto-project.wzb.eu/tutorials/main-dataset>

- Teorell, J., & Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara: Samhällsvetenskaplig metod*. Liber.
- Valmyndigheten <https://www.val.se/valresultat>
- Warwick, Paul (1994) "Government Survival in Parliamentary Democracies". Cambridge: Cambridge University Press.